

**Vlada Crne Gore
Ministarstvo evropskih poslova**

INFORMACIJA

o projektnim prijavama pripremljenim za podnošenje u okviru 28. poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije i 7. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata kroz Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Uvodne informacije

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO) predstavlja zajedničku inicijativu Evropske komisije, međunarodnih finansijskih institucija i bilateralnih donatora, koja je pokrenuta 2009. godine, s ciljem obezbjeđivanja finansijske i tehničke pomoći za strateške investicije. Kroz ZIO moguće je predložiti projekte na nacionalnom i regionalnom nivou iz oblasti *životne sredine, energetike i energetske efikasnosti, saobraćaja, društvenih djelatnosti i digitalne infrastrukture*. Kroz ZIO se definišu prioriteti i paketi pomoći za strateška ulaganja i institucionalnu reformu u regionu i samim tim doprinosi se evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana, kroz pružanje podrške investicijama kojima se unapređuje rast, a koje dopunjuju mjere politika za podsticanje regionalne saradnje i povezanosti. Posredstvom ZIO mogu se podnijeti projektne prijave kroz pozive *tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije*, kao i kroz pozive za *sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata*.

Posredstvom *poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije* mogu se podnijeti projektne prijave za pripremu projektne dokumentacije za sve faze pripreme infrastrukturnog projekta, što EU podržava sa 100% bespovratnih sredstava EU. Kroz ZIO, Evropska komisija odobrava bespovratna sredstva za finansiranje izrade projektne dokumentacije i obezbjeđivanje tehničkih preduslova za početak sprovođenja projekata, dok se sprovođenje projekta finansira kroz kreditna sredstva međunarodnih finansijskih institucija i eventualno kroz bespovratna sredstva EU.

Posredstvom *poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata*, Evropska komisija, u skladu sa definisanom metodologijom, opredjeljuje određeni procenat sredstava za bespovratnu podršku investiciji, što je zavisno od poziva podložno izmjenama, dok ostatak države obezbjeđuju kroz kreditno zaduživanje kod

neke od međunarodnih finansijskih institucija (Evropska investiciona banka (EIB), Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD), Razvojna Banka Savjeta Evrope (CEB), Njemačka razvojna banka (KfW), Francuska razvojna agencija (AFD), Svjetska banka (WB)). To je ujedno i jedan od potrebnih uslova za prijavu projekata.

Operativni odbor Zapadnobalkanskog investicionog okvira je **17. decembra 2021. godine** donio odluku o raspisivanju *7. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata*. Dostavljanje projektnih predloga za 7. poziv za sufinansiranje investicija odnosi se na postojeće ili nove projekte u okviru oblasti koje su prepoznate kao prioritetne Evropskim i investicionim planom Zapadnog Balkana, a odnose se na: *održivi saobraćaj, čista energija, digitalna tranzicija, životna sredina i klima, privatni sektor i ljudski kapital.*

Takođe, Operativni odbor Zapadnobalkanskog investicionog okvira je **22. juna 2022. godine** donio odluku o raspisivanju novog *28. poziva za dostavljanje projekata za tehničku podršku u pripremi projektne dokumentacije*. Dostavljanje projektnih predloga kroz 28. poziv za tehničku podršku odnosi se na postojeće ili nove projekte u oblasti *saobraćaja, digitalne infrastrukture, zaštite životne sredine, energetike i društvenih djelatnosti.*

Rok za dostavljanje projektnih predloga projekata za oba poziva je **26. avgust 2022. godine.**

Podnešene projektne prijave u okviru 28. poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije kroz ZIO

U predviđenom roku, Ministarstvo kapitalnih investicija je u okviru 28. poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije Kancelariji nacionalnog IPA koordinatora podnijelo projektne aplikacije za *pripremu glavnih projekata i tenderske dokumentacije za dionice Mateševo-Andrijevića, odnosno Smokovac-Farmacija autoputa Bar-Boljare.*

1. Priprema Glavnog projekta sa pratećom tehničkom i tenderskom dokumentacijom i ažuriranje Studije opravdanosti za dionicu Mateševo-Andrijevića autoputa Bar-Boljare

Projekat je uvršten na Jedinstvenu listu prioriteta infrastrukturnih projekata pod **rednim brojem 2** u okviru sektora *Saobraćaj*. Ukupna vrijednost projekta na listi iznosi **294,8 miliona eura**, dok je iznos traženih bespovratnih sredstva EU kroz ZIO grant **5,88 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD).

2. Priprema Glavnog projekta sa pratećom tehničkom i tenderskom dokumentacijom i ažuriranje Studije opravdanosti za dionicu Smokovac-Farmacija autoputa Bar-Boljare

Projekat je uvršten na Jedinственu listu prioritетnih infrastrukturnih projekata pod **rednim brojem 4** u okviru sektora *Saobraćaj*. Ukupna vrijednost projekta na listi iznosi **233,1 milion eura**, dok je iznos traženih bespovratnih sredstva EU kroz ZIO grant **4,88 miliona eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD).

Glavni cilj gore navedenih projekata je izgradnja dionica Mateševo-Andrijeviца odnosno Smokovac-Farmacі, što je zapravo i logičan građevinski i funkcionalni nastavak postojećeg dijela autoputa, sa ciljem da se što prije osigura dostizanje granice sa Srbijom i omogući koridorski razvoj na potezu od Bara do Beograda. Takođe, cilj je stvaranje pretpostavki za realizaciju čitavog projekta autoputa Bar - Boljare, ukupne dužine od oko 170 km, kao dijela autoputa Beograd - Bar, odnosno putnog pravca 4, a time i proširenog koridora Bliski Istok-Istočni Mediteran, a sve u cilju ostvarenja njegove pune izgrađenosti i regionalnog povezivanja, uz smanjivanje regionalnih neravnomyjernosti i povezivanje sa mrežom Trans-evropskih koridora. Time se teži dostizanju EU standarda i proklamovanih ciljeva koji se odnose na nesmetan protok ljudi, roba, usluga i kapitala.

Takođe, u predviđenom roku Ministarstvo kapitalnih investicija je u okviru 28. poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije podnijelo projektну aplikaciju:

3. Izrada studije izvodljivosti sa procjenom uticaja na životnu sredinu (Environmental and Social Impact Assessment - ESIA) i idejnim projektom za izgradnju dalekovoda 110kV Virpazar - Ulcinj

Predmet finansiranja je segment projekta *Unapređenje kvaliteta napajanja turističkih regija* koji je uvršten na Jedinственu listu prioritетnih infrastrukturnih projekata pod **rednim brojem 4** u okviru sektora *Energetika*. Ukupna vrijednost projekta na listi iznosi **45,1 milion eura**, dok je iznos traženih bespovratnih sredstva EU kroz ZIO grant **1 milion eura**. Vodeća međunarodna finansijska institucija je Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD).

Glavni cilj projekta je obezbjeđivanje pouzdaniјeg i sigurnijeg napajanja turističkih regija i stvaranje uslova za priključenje i plasman energije iz obnovljivih izvora - vjetroelektrane Krново i Možura, čime bi se stvorili uslovi za priključenje novih potrošača i velikih turističkih kompleksa koji će omogućiti dalji intezivni razvoj turističkih kapaciteta na području primorja i nacionalnog parka Durmitor i nacionalnog parka Skadarsko jezero. Izgradnjom 110 kV dalekovoda Virpazar - Ulcinj bi se omogućilo dvostrano napajanje TS Ulcinj, čime bi se osigurao "n-1" kriterijum sigurnosti napajanja i time povećao nivo snabdijevanja potrošnje.

Podnešene projektne prijave u okviru 7. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata kroz ZIO

U predviđenom roku, Ministarstvo kapitalnih investicija je u okviru 7. poziva za sufinansiranje investicija Kancelariji nacionalnog IPA koordinatora podnijelo projektnu aplikaciju:

1. Zamjena 16 signalno-sigurnosnih uređaja na pruzi „Vrbnica – Bar“ u Crnoj Gori (dionica sjever: 11 željezničkih stanica; dionica jug: centar za kontrolu saobraćaja Podgorica i 5 željezničkih stanica).

Glavni cilj projekta je modernizacija signalno-sigurnosnog sistema na približno 167 km elektrifikovane jednokolosječne željezničke pruge Vrbnica-Bar u Crnoj Gori, od stanice Bijelo Polje do stanice Bar (bez stanice Podgorica, koja je završena 2018. godine), kao dio proširene TEN-T sveobuhvatne željezničke mreže. Planirani radovi obuhvataju: potpunu modernizaciju sistema signalizacije i blokade u 16 stanica i na 8 putnih prelaza; priključak na sistem stanice Podgorica, instalaciju sistema centralizovane kontrole saobraćaja, uspostavljanje glavnog i pomoćnog napajanja signalno-zaključnih uređaja, djelimičnu zamjenu telekomunikacionih sistema i djelimičnu adaptaciju tehničkih prostorija i staničnih zgrada, u skladu sa tehničkim zahtjevima za novu opremu.

Predmet finansiranja je segment projekta *Ruta 4: Rekonstrukcija i modernizacija željezničke pruge Bar-Vrbnica-granica sa republikom Srbijom* koji se na Jedinствenoj listi prioriternih infrastrukturnih projekata nalazi pod rednim brojem 1 u okviru sektora *Saobraćaj*. Ukupna vrijednost projekta na listi iznosi **246,5 miliona eura**. Shodno definisanim stopama kofinansiranja za izgradnju, sanaciju, obnovu kolosijeka, signalizaciju, telekomunikacije na željezničkim rutama u maksimalnom iznosu od 50%, vrijednost investicionog granta, odnosno zatraženih bespovratnih sredstava EU je **29,93 miliona eura**, kreditno zaduženje kod **Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD)**, kao vodeće međunarodne finansijske institucije na projektu iznosi **27 miliona eura**, dok će ostatak finansijskih sredstava biti obježbjeden kroz druge izvore finansiranja.

2. Unapređenje crnogorske obrazovne infrastrukture

Takođe u predviđenom roku, Ministarstvo prosvjete je Kancelariji nacionalnog IPA koordinatora dostavilo projektnu prijavu *Unapređenje crnogorske obrazovne infrastrukture*.

Glavni cilj projekta je izgradnja i/ili renoviranje crnogorske obrazovne infrastrukture uključujući vrtiće, osnovne škole, gimnazije i srednje stručne škole. Projekat takođe obuhvata nabavku nove informacione opreme i namještaja za škole i posebne opreme za stručne škole.

Uzimajući u obzir da je projektom planirana izgradnja odnosno rekonstrukcija vrtića, osnovnih i srednjih škola, predviđene aktivnosti su planirane kroz projekte koji su uvršteni na Jedinstvenu listu prioriternih infrastrukturnih projekata pod **rednim brojevima 4, 5 i 6** u okviru sektora *Društvene djelatnosti*. Ukupna vrijednost projekata na listi je **184,5 miliona eura**. Shodno definisanim stopama kofinansiranja za digitalizaciju i energetske efikasnosti u javnim univerzitetima i školama, u maksimalnom iznosu od 30%, vrijednost investicionog granta odnosno zatraženih bespovratnih sredstava EU je **15,6 miliona eura**, kreditno zaduženje kod **Evropske investicione banke (EIB)**, kao vodeće međunarodne finansijske institucije na projektu **iznosi 18 miliona eura**, dok će ostatak finansijskih sredstava biti objezbjeđen kroz druge izvore finansiranja.

3. Unapređenje sistema otpadnih voda i vodosnabdjevanja na sjeveru Crne Gore (Kolašin, Rožaje i Mojkovac)

Nadalje, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je u okviru 7. poziva za sufinansiranje investicija Kancelariji nacionalnog IPA koordinatora podnijelo projektnu aplikaciju *Unapređenje sistema otpadnih voda i vodosnabdjevanja na sjeveru Crne Gore (Kolašin, Rožaje i Mojkovac)*.

Glavni cilj projekta je razvoj održivog sistema vodosnabdjevanja i upravljanja otpadnim vodama u opštinama Kolašin, Rožaje i Mojkovac unapređenjem kvaliteta opštinskih usluga za sakupljanje, prečišćavanje i ispuštanje otpadnih voda radi smanjenja negativnog uticaja ispuštanja otpadnih voda u skladu sa praksom i politikom EU i u kontekstu nacionalnih/sektorskih strategija (Strateški master plan za kanalizaciju i otpadne vode u centralnom i sjevernom regionu Crne Gore (2005-2029), Prostorni plan Crne Gore, Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama Crne Gore 2020-2035, itd).

Projekti su zasebno uvršteni na Jedinstvenu listu prioriternih infrastrukturnih projekata u odnosu na opštine u kojima je planirana izgradnja ili unapređenje sistema za upravljanje otpadnim vodama. U skladu sa tim, za **opštinu Mojkovac** projekat je uvršten **pod rednim brojem 31**, za **opštinu Kolašin** **pod rednim brojem 32** i za **opštinu Rožaje** **pod rednim brojem 33** u okviru sektora *Zaštita životne sredine*.

Ukupna vrijednost projekata na listi iznosi **26,49 miliona eura**. Shodno definisanim stopama kofinansiranja za prečišćavanje i snabdjevanje pijaćom vodom, sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda, kanalizacioni sistemi, u maksimalnom iznosu od 70%, vrijednost investicionog granta odnosno zatraženih bespovratnih sredstava EU je **22,8 miliona eura**, dok kreditno zaduženje kod **Evropske investicione banke (EIB)**, kao vodeće međunarodne finansijske institucije na projektu **iznosi 9,7 miliona eura**, dok će ostatak finansijskih sredstava biti objezbjeđen kroz druge izvore finansiranja.

Dodatne informacije

S obzirom na procedure ZIO i pozive koji se raspisuju dva puta godišnje, dijalog sa Evropskom komisijom i vodećim međunarodnim finansijskih institucijama biće potrebno nastaviti i u narednom periodu. Zbog prilično kratkih rokova za tekuće pozive, proces usaglašavanja projektnih prijava sa nadležnim službama Evropske komisije biće nastavljen i tokom faze ocjenjivanja prijava.

Uzimajući u obzir značaj realizacije gore navedenih projekata za dalji razvoj Crne Gore i ubrzanja procesa pristupaju EU, neophodna je saglasnost Vlade Crne Gore kako bi nacionalni IPA koordinator bio ovlašćen za podnošenje projektnih predloga radi razmatranja i ocjenjivanja istih od strane Evropske komisije. Finalna odluka o odobravanju bespovratne podrške EU navedenom projektima biće donešena na sastanku Operativnog odbora Zapadnobalkanskog okvira čije održavanje je planirano za decembar 2022. godine.